

Чуфранзы чуфукун хабуама

УЛУУС МУННАБЫН СЕССИЯТЫТТАН

АЗАХАРОВ

(Слѣдѣва 2 стр. кор)

ЧУРАПЧЫ УЛУУХУН 2006 СЫЛ 9 ЫЙЫН ТҮМҮГҮНЭН СОЦИАЛЬНАЙ-ЭКОНОМИЧЕСКАЙ БАЛАХЫАННАТА

(Бүтүүта Ишын 1 стр. көр)

СОЦИАЛЬНАЙ ЭЙГЭ

Улууc хаһаайыcтыбаннай уонна бюджеттэй тэрилтэлэрэ нэһилиэнньэ 49,3 мөл. солк. суумалаах араас көрүннөх төлөбүрдөх өнгөнү өнөрдүлэр. Бу көрдөрүү аастыт сүл туһааннаах кэмнээртэр 31,9% албэстэ. Төлөбүрдөх өнгөнү биердэн көрүннөхтөн ылан көрөр эбит буоллаҕына: 0,5 (58,9%) мөл. солк. олук-дьаһах, 1,2 (138,5%) мөл. солк. транспорт, 29 (138,5%) мөл. солк. сибээс өгөлөрү, 0,114 (2,8 төгүл) мөл. солк. дьыра-уот, 9,0 (2,7 төгүл) мөл. солк. коммунальнай өгөлөр, 0,5 (96,3%) мөл. солк. култура, 1,2 (85,6%) мөл. солк. доруохуу харыстабылын, 1,4 (110,5%) мөл. солк. ветеринарнай, 3,7 (128,7%) мөл. солк. үөрөх салаатын уонна 2,4 (58,1%) мөл. солк. манна ааттаммыттарган ураты төлөбүрдөх өгөлөр көрүннөртө өнөһүлүнүлэр.

Барылаан аарыллан, биердэлээн предпринимтэллэр 13,4 мөл. солк., кыра тэрилтэлэр 0,8 мөл. солк. өнгөнү толороннор улууc үрдүнэн нэһилиэнньэ өнөһүлүбүт төлөбүрдөх өнгө 104,5 мөл. солк. буолла. Биер киниэхэ тиксэринэн 5280 солк. өнгө өнөһүлүнэ, ол аата Ыйга улу-

ус хас биердэн олуктоотр 586 солкуобайдаах төлөбүрдөх өнгөнөн туһаммыт.

Улууc тэрилтэлэртэр үлэтир кини ахсаана (атын сиртэн, холобура куораттан хамаастаах үлэтиртэри кил-лэбэһэ туран) 5799 киниэхэ тэннэстэ. Ыйлаары орто хаһыс 8943 солк. тийдэ, аастыт сүл туһааннаах кэмнээртэр 7304 солк. (121,1%)

Байылыгы дьыл 9 ыйын түмүгүнэн улууcка 223 өр төрөөтө, 111 кини өлбө. Аастыт сүлтан өр төрөөһүнэ 21-нэн арыйаата, аастыт сүл туһааннаах кэмнээртэр 49 киниэн арыйаата. Сыл 9 ыйыгар улууcка 358 кини тастан кэл-өлүү аччаата. Сыл 9 ыйыгар улууcка 358 кини тастан кэл-өлүү аччаата. Сыл 9 ыйыгар улууcка 358 кини тастан кэл-өлүү аччаата. Сыл 9 ыйыгар улууcка 358 кини тастан кэл-өлүү аччаата.

В.ПЕРМЯКОВ,

оройуоннар икки ардыларынаа 6 №-х государственной статистика Чурапчы улуусунаага отделын калабынай специалистна.

ХОРСУН ПИОНЕР ТӨРӨӨБҮТҮНЭ 75 СЫЛА

Чизинэй, бэриниллээх буолуу киниэхэ төрөөбүттэн бэриллэрэ дуу, эбэтэр манньк үтүө хаачыстыба оҕону итингэ интэриһэр дуу? Онтон хорсун быһыы? Сима Сергеев сэрии ыар кэмнн, аччык-тааһыны тулуйан, сэниэтэ быста-охто илигинэ син дьоннуун тэннэ үлэлэһэн испитэ. Ол күн үтү былаары онкучаатарын көрбүттэрэ, ол сэмэй уолчаан сырдык тыһына быстан сытара... Баара суоҕа 11-дээх эрэ хорсун санаалаах кыра оҕону, интэ былааһыгар хаптарбыт уоруйах кыһылы олоһубутэ.

ра бары тууннэри-күннэри үлэлээ-биттэрэ. Улахан республиканскай пионерскай сбор буолбута.

Билигин ол сбору хаартыскара түһэриллибитин альбомнар, буклеттар онгоһуллан музейга бааллар. Ол кэмнэ онгоһуллубут саала планшеттара, төһө да 20 сыл аастар музейга сөргүтүлээн, анал хос буолан харыллан тураллар. Герой - пионер Сима Сергеев хорсун, аата ааттана үйэлэргэ, өрлөргө холобур буола туруохтун.

Оскуолабыт 90 сыллаах үбүлүөйүн 2005 сыллаахха саас бэлиттээбиппит. Ол күн Сима убайа, рационализатор, уус Валерий төрөппүт кыһа, Диринг нэһиликтин олохтоотр Марфа Валерьевна аратын олоһун, үлэтин-хамнаһын көрдөрөр үтүө матырыйаалы музейга бэлэхтээбитэ. Музей иһинэн үлэтир "Барҕа" куруһуок оҕолоро, билигин Сима Сергеев аймактарын кытта сибээстэһэллэр.

Сэбиэскэй Союз үрэлээн пионери, комсомол суох буолбуттара. Онтон Хадаарга пионердар ыһыллы-бакка, "Сыккыс" өр пионерскай тэрилтэтэ буолан 1997 сылтан үлэли-хамсы сылдьаллар. Пионер баһаатайынан Лидия Ивановна Лукина үлэлээбитэ. Билигин Мария Васильевна Олесова таһаарылаахтык үлэли сылдьар. "Сыккыстар" уопсайа түөрт этэрээттээхтэр: "Улыбка" - 5 кылаастар (лидер Надя Титова), "Ромашка" - 6 кылаас (лидер Лена Никитина), "Синяя птичка" - 7 кылаас (лидер Вася Харитонов), "Сокол" - 8 кылаас (Вадим Никитин).

Сыл аайы жуус устар 19 күнүтөр кестер буолар. Манна "Кэскил" өр тэрилтэтиттэн 4 кылаас оҕолоро пионерга киирэллэр. Үөрүүлээх линейка кэмнэртэр пионерга киирэр оҕолор "Ийэ дойдубар, төрөөбүт сирбэр, үөрөнөр оскуолабар бэриниллээх буолуом. Үөрэххэ кыһаллыам, бэрээдэктээх буолуом, кырдыаастарым убаастыам, көмөлөһүөм, кырдаларым көмүскэһим. Тэрилтэм биэрэр сору-дахтарым толоруом. Бэйэбин сайын-нарыам, чөл, өйдөөх-санаалаах, бөрү туруктаах кини буолан тахсыам" диэн мэхтиэ тылларын биэрэн киирэл-

лэр.

"Сыккыстар" кырдыаастарга күһүн аайы "Туос" операция ыһтан, туосаан дьыллэригэр тиздэн үтүс махталы ылааллар. "Аһымал" акцияны ыһталлар. Саас аайы "Оҕо саас оонньуулары" дьин спартакиада тэриллэр. Куруһуоктарга, секцияларга сылдьаллар. Пионерскай дружина Сима Сергеев аатын сүтөр.

Кэники кэмнэ пионерскай, комсомольскай тэрилтэлэр суох буоланнар үлэ сымалынан эрэр. Урут атын оскуолаларга Сима Сергеев аатынан этэрээттэр бааллара. Бөһүөлөктөргө уулуссалар ааттаналлара. Билигин билиги улууспутугар ЧРОСИО, Чакыр, Амма оскуолаларыгар пионерскай этэрээттэр бааллар. Түгэниэн туһанан ким, ханна Герой - пионер Сима Сергеев аатын сүтөр, билигин кытта сибээстэһэргитигэр, ахтыы, хаартыска ыһтаргытыгар көрдөһөбүт.

ЕШИВАНОВА,

Сима Сергеев аатынан 17 №-дөх музей салайааччыта.

Чизинэй, кырдыаастарга ытык-табыл, кыамматтарга көмө, Ийэ дойдуга бэриниллээх, хорсун буолуу пионер сүрүн хаачыстыбалара. Сима Сергеев төрөөбүтэ 75 сылын туолар тэрээһинтэ Мындабааһы, Диринг, Төлөй, Чакыр оскуолаларынан пионер оҕолоро кэлэннэр пионерскай сбирга кыттымаастаастар. Хорсун пионер Сима Сергеев туһунан улууcка өтөн сүрүлүү күрээ биллэриллэ. Онтунэ сэттиннэ 18 күнүтэр Сима Сергеев аатыгар, кини саастылаахтарыгар улуустаабы аһабыс тапсарай күрээин Хадаар оскуола тэрийлээ.

Хаартыскага: 1. Хорсун пионер Сима Сергеев. 2. Хадаардаагы өр пионерскай тэрилтэтэ - "Сыккыс".

Спорт

КИНИЭХЭ ДЬАРЫКТАММЫПЫНАН КИЭН ТУТТАБЫН

Чурапчы орто оскуолатыгар үөрэнэ сылдьан 1968 сыллаахха остуол тенниһинэн дьарыктаммытым. ШКМ (школа колхозной молодежи) дьэлтэ-гэр билигин Василий Петрович Захаров эрчийэр этэ. Бу кыра софус унуохтаах, арыһах саналаах, ол гынан баран ирдэбиллээх олус үчүгэй тренер этэ. Тенниһи таһынан гимнастикага дьарыктыһа. Мин гимнастикага олус ымсыгарым-улахан кыргыттар бруска, бревнага сымсарыйдык эргичий-эллэрэ көрүүхкэ кэрэ этэ. Бастаан гимнастикага суруттарбытым. Сылды-ымахтаабытым кэниэ, улахан сыһыана суохпун биллэрэ буолуо, Василий Петрович бэйэтэ теннискэ көһөрбүтэ.

Бары иллээх баҕайытык дьарыктанарбыт-Света Башарина, Паша Винокурова, Брита Попова, Миша Догордуров, Никита Попов буоламмыт. Улахааттар-Любовь Попова, Станислав Догордуров, о. д. а. олус кыраһыабайдык оонньууллара. Билигин санаатахпына, Василий Петрович чаҕылхай талааннаах тренерин таһынан хас биердэн оҕору сыһыана олус үчүгэй этэ, үөрэтэр-итэр таһыма үрдүгэ. Ол иһин кини дьарыгар элбэх оҕо сылдьара, тохтоон хаалбыт, бырахпыт суоҕа. Мин кини курдук тренергэ дьарыктаммыппын олодум биер бэлэз түгэниэн аабын, киэн туттабын.

Билигин кини эрчийбит үөрэнээччитэ Светлана Башарина тренерин суолун солоон таһаарылаахтык үлэли-хамсы сылдьарын истэн сүрдээһин үөрэбин. Биергэ дьарыктаммыттарбын, ага табаарыстарбын теннис бырааһынныгынан эбэрдэли-бин.

Евдокия ПОТАНОВА (Пудова),
Верхоянскай улууна, Табалаах.

Хаартыскага: 1970 с. Улан-Удэ куоракка Саха сирин хамаандата. Кыргыттартан бастагы Евдокия Пудова.

ЭССИЯТ ГАН ЭМСЭНЭЛЭЭБИЙН

АЛЕРМЯКОВ

Автор суруугар аюллар санаа
редакция познанияггар молдм сөл түбөлөр
буулбатар. Сурууга ийиллор чалчидар
кырдыктоохторигар элпэтнелэн
автор тус бэнета сүгэр.